

PORVOO

BORGÅ

KUINKA KUNTAPAikkojen Määrän Nostaminen
VAIKUTTAA PORVOON KAUPUNGIN PALVELUIHIN?

KAUPUNGINVALTUUSTON PÄÄTÖS 26.5.2016

Kuntapaikkojen tarve on suuri, jopa kriittinen alaikäisten turvapaikanhakijoiden osalta.

Noin 35 prosenttia turvapaikanhakijoista saa myönteisen oleskelulupapäätöksen. Lähes kaikki alaikäiset turvapaikanhakijat saavat oleskeluluvan.

Uudellamaalla tarvitaan yhteensä 2819 kuntapaikkaa, jotta kotouttaminen voidaan järjestää suunnitelmallisesti.

Kuntapaikat on jaettu Uudenmaan kuntien kesken suhteuttamalla paikat kuntien väkimäärään (huomioitu pääkaupunkiseudulle suuntautuva suurempi muutto).

**Porvooseen
119 kuntapaikkaa
kansainvälistää suojelua
tarvitseville
maahanmuuttajille.**

Kuntien tulisi jakaa vastuuta, jotta muutto suuntautuisi myös Uudenmaan alueen ympäristökuntiin. Pääkaupunkiseutu vetää joka tapauksessa voimakkaasti maahanmuuttajia.

Turvapaikan saaneiden tulisi asettua pääsääntöisesti sille alueelle, jolla vastaanottokeskuskin sijaitsee. Näin muutto jakautuisi tasaisemmin ja järkevämmiin koko maahan.

MILTÄ TULEVAISUUS NÄYTTÄÄ PORVOON KANNALTA

1. Porvooseen mahdollisesti sijoittuvien kansainvälistä suojelua tarvitsevien maahanmuuttajien profiili.
2. Maahanmuuton vaikutus Porvoossa kaupungin palvelutuotantoon nykytilanteessa.
3. Mitä kuntapaikkojen lisääminen tarkoittaisi kaupungin palvelutuotannon näkökulmasta?
4. Kuntapaikkojen lisäämisestä johtuvat kustannukset ja lisäresurssien tarve.
5. Päätöksen vaikutukset pidemmällä aikavälillä Porvoossa.

ARVIO KOSKEE VAIN VUOTTA 2016

- Työryhmä on arvioinut kuntapaikkojen määrän lisäämisen vaikutuksia ainoastaan vuoden 2016 osalta.
- Paikkojen määrän lisääminen vuonna 2017 tai siitä eteenpäin vaatii uuden arvioinnin ja uudet päätökset.
- Kaikkia tarpeita, vaikutuksia ja niiden edellyttämiä resursseja ei pystytä arvioimaan etukäteen.

MAAHANMUUTTO PORVOOSSA ENNEN VASTAANOTTOKESKUSTEN PERUSTAMISTA

MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTTAMINEN

"Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille..."

Laki kotoutumisen edistämisestä (2011)

Porvoo edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä, lisää maahanmuuttajien, järjestöjen ja viranomaisten välistä vuoropuhelua sekä turvaa maahanmuuttajien tasavertaisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan.

Kotouttamistyö toteutuu yhteistyössä kaupungin peruspalvelujen, uskonnollisten yhteisöjen ja vapaaehtoisten tukihenkilöiden kanssa.

Ohjelma maahanmuuttajien kotouttamisen edistämiseksi (Porvoon kaupunki)

KUNTAPAIKAN SAAVIEN PROFIILI

Porvoossa on tällä hetkellä noin 200 turvapaikanhakijaa.
Työryhmä arvioi, että Porvooseen sijoittuu:

Noin 60 alaikäistä yksintullutta nuorta
Karijärven ja Borgå folkakademin yksiköistä.

Noin 10 perhettä ja muutama yksintullut
aikuinen Poppelista.

MAAHANMUUTTAJAPALVELUT

- Tehtävänä pakolaisten ja paluumuuttajien vastaanotto, perehdytys yhteiskuntaan, sosiaalityö ja kotoutumisen edistäminen - yhteistyössä asiakkaiden, viranomaisten ja järjestöjen kanssa.
- Ohjausta ja neuvontaa myös muille maahanmuuttajille, viranomaisille ja yksityisille henkilöille.
- Asiakasmäärä kolminkertaistuu.
- Lisäresurssitarve:
 - kotouttamistyöhön yksi maahanmuuttajataustaisen kulttuuriavustaja
 - yksi uusi sosiaalityöntekijä alle 21-vuotiaiden nuorten kotouttamiseen
 - Nuotan eli nuorten tuetun asumisen yksikön toimintaa laajennetaan niin, että kaupunki vuokraa 8 soluasuntoa yhteensä 32 nuorelle. Nuottaan tarvitaan kaksi uutta asumisohjaajaa.

TULKKAUSPALVELUT

- Kotouttamisen keskeinen tavoite: suomen ja/tai ruotsin kielen oppiminen.
- Käytännössä sekä maahanmuuttaja että viranomainen tarvitsee usein vuosien ajan tulkkaus- ja käännöspalveluja.
- Tulkkaus varmistaa asioinnin onnistumisen sekä maahanmuuttajan oikeusturvan.
- Tulkki- ja käännöspalveluja on käytettävä erityisesti silloin, kun viranomainen päättää maahanmuuttajan tai turvapaikanhakijan oikeuksista, etuuksista tai velvollisuuksista.
- Lisäresurssitarve:
 - Tulkkaus- ja käännöspalvelujen tarve kolminkertaistuu nykytasosta.

TERVEYSPALVELUT

- Porvoossa kuntapaikan saaville henkilöille on jo tehty terveystarkastus, tulotarkastuksia ei tarvitse enää tehdä.
- Turvapaikanhakijoiden suun terveydentila on pääsääntöisesti heikko ja vaatii paljon hoitoa.
- THL:n arvion mukaan maahanmuuttajan terveydenhuollon palveluun pitää resursoida noin 2–3-kertainen aika keskimääräiseen potilaaseen verrattuna.
- Lisäresurssitarve:
 - Terveyspalvelut voidaan hoitaa nykyisillä resursseilla myös kuntapaikkojen lisäämisen jälkeen.
 - On syytä kuitenkin varautua siihen, että jonot ja odotusajat kasvavat. Jonotilanteen kehittymistä seurataan tiiviisti.

ASUMINEN

- Vuokra-asunto on vuosittain järjestetty noin 6–7 pakolaiselle kaupunkikonserniin kuuluvista yhtiöistä tai välivuokraamalla Y-säätiön omistuksessa olevia asuntoja.
- Porvoossa ei ole tällä hetkellä vapaana vuokra-asuntoja. Kaupunkikonsernin omiin vuokra-asuntoihin jonottaa tällä hetkellä noin 500 henkilöä. Asuntoja vapautuu noin 350 vuodessa.
- Lisäresurssitarve on noin 35 vuokra-asuntoa loppuvuoden 2016 aikana, pääasiassa suuria 3-4 huoneen ja keittiön asuntoja perheille ja soluasunnoiksi. Suurempien asuntojen kysyntä on vähäisempi kuin pienten asuntojen kysyntä.
- Asuntoja tulisi pyrkiä löytämään myös muualta kuin ja Kevätkummun ja Gammelbackan alueilta.
- Vuokra-asunnon voi löytää kohtuullisessa ajassa seuravilla keinoilla:
 - vapailta markkinoilta kolmannen sektorin avustuksella
 - Porvoossa toimivista yleishyödyllisistä vuokrayhtiöistä kolmannen sektorin tai kaupungin avustuksella
 - kaupungin suorassa omistuksessa olevista vapautuvista asunnoista
 - kaupunkikonsernin vuokra-asuntoyhtiöistä vapautuvista vuokra-asunnoista
 - Jos asuntoja ei löydy tällä tavalla riittävän nopeasti, toimitilajohto välivuokraa asuntoja vapailta markkinoilta. Menettely on kuitenkin määräaikainen, ja kestää korkeintaan muutaman vuoden.
- Porvoon vuokra-asuntojonot kasvavat jonkin verran kuntapaikkojen lisäämisen vuoksi.
- Kaupunki huomioi aina asunnonhakijan asunnontarpeen kiireellisyyden sekä asunnonhakijan omat kriteerit. Myös kantaväestöön kuuluva saa asunnon nopeasti, jos asunnon tarve on kiireinen. Asuntoa joutuu odottamaan pidempään, jos asettaa tiukkoja ehtoja asunnon sijainnille ja koolle.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

- Tällä hetkellä 170 maahanmuuttajataustaisia lasta 21 yksikössä. 19 erilaista äidinkieltä.
- Maahanmuuttajataustaisten lasten osuus on suuri Gammelbackan päiväkodissa (40 %), Päiväkoti Monikassa (70 %) ja Friendsissä (35 %).
- Ensimmäisen päivähoitovuoden aikana suomen- tai ruotsinkielen taidottoman maahanmuuttajalapsen päiväkotiryhmän ryhmäkoko on pienennetty.
- Päiväkodeilla on yksi yhteinen lastentarhaopettaja, joka opettaa maahanmuuttajille suomea toisena kielenä. Lapset saavat myös oman kotikielen opetusta, jos päiväkodissa on neljä samaa kieltä puhuvaa lasta.
- Jatkossa maahanmuuttajataustaisia lapsia pyritään sijoittamaan nykyistä useampiin päiväkoteihin.
- Lisäresurssitarve:
 - kolme uutta henkilöä hoito- ja kasvatustehtäviin ja suomi toisena kielenä -ohjaajaksi
 - kuljetuspalvelut

KOULUTUSPALVELUT

- Perusopetukseen valmistavaa opetusta tarjotaan yleensä noin vuoden ajan. Opetus järjestetään pienryhmissä, koska oppilaat ovat iältään, taidoiltaan ja koulunkäyntihistorialtaan hyvin erilaisia. Porvoossa toimii tällä hetkellä 8 valmistavan opetuksen ryhmää, joissa on yhteensä 87 oppilasta.
- Oppilas tarvitsee yleensä tämän jälkeen edelleen suomen kielen opetusta ja muuta nivelvaiheen tukea.
- Nivelvaiheen tuettua opetusta annetaan Peipon ja Pääskytien kouluissa, 1–2 vuoden ajan muutamia tunteja viikossa.
- Suomen kielen opetusta oppilas tarvitsee usean vuoden ajan. Opetusta annetaan eri kouluissa.

- Porvoon suomenkielisissä peruskouluissa on 385 vieraskielistä oppilasta (10 % oppilasmäärästä). Eniten Peipon koulussa (39 %), Kevätkummun koulussa (22 %), Tuorilan koulussa (21 %) ja Pääskytien koulussa (17 %).
- Ruotsinkielisissä peruskouluissa on 10 vieraskielistä oppilasta.

KOULUTUSPALVELUT

- Arviolta noin 50 keväällä 2016 valmistavassa opetuksessa olevaa oppilaista siirtyy perusopetukseen lukuvuoden 2016–2017 aikana. Noin 35 oppilaan oppivelvollisuusikä täyttyy.
- Valmistavaa ja perusopetusta tulee tarjota myös kuntapaikan saaville nuorille.
- Uudet maahanmuuttajaoppilaat pitää hajauttaa kouluihin Porvoon eri alueille.
- Lisäresurssitarve:
 - valmistavan opetukseen 1–2 uutta opetusryhmää
 - nivelvaiheen opetukseen 1–2 uutta ryhmää
 - päätoiminen suomi toisena kielenä -opettaja yläkouluihin, lisää suomi toisena kielenä -opetusta eri kouluihin
 - 3–5 uutta koulunkäynninohjaajaa
 - uusia maahanmuuttajien oman äidinkielen opetusryhmiä, erityisesti arabia ja dari
 - oppilashuolto
 - tuki- ja kuljetuspalvelut

NUORISOPALVELUT

- Jopa 80 prosenttia Gammelbackan nuoristotilan kävijöitä on maahanmuuttajataustaisia.
- Vastaanottokeskusten perustamisen jälkeen turvapaikanhakijat ovat löytäneet myös Zentran. Osa Gammelbackan nuorisotilan nuorista on siirtynyt Zentraan. Kevätkummun nuorisotalossa käy tällä hetkellä vähän maahanmuuttajataustaisia nuoria.
- Nuorisotyöntekijöiden määrää on lisätty Zentrassa iltaisin, jotta nuorten turvallisuus ja viihtyvyys voidaan varmistaa.
- Kohdennettua toimintaa maahanmuuttajanuorille: leirejä, perheretkiä, teemailtoja.
- Pakolaisen polku, Mahdollisuuksien tori, Respect-tapahtuma sekä muita maahanmuuttoon liittyviä tapahtumia.

- Lisäresurssitarve:
 - Tarvitaan maahanmuuttajataustaisia iltajohtajia nuorisotiloille. Näin voidaan nopeuttaa ja helpottaa yhteisen toimintakulttuurin omaksumista ja helpottaa kulttuuritaustan erilaisuudesta johtuvien haasteiden ratkaisemista. Samalla vakinaisten työntekijöiden työpanosta voidaan ohjata maahanmuuttajanuorille tarkoitettuihin erityistoimintoihin, joissa on tärkeää työntekijöiden vahva ammatillinen osaaminen, esimerkiksi omat leirit ja ryhmätoiminta.

MUUT KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

- Kansalaisopisto: MeetingPoint, Makoisa, Paras alku, suomen kielen kurssit
- Kirjasto: Gammelbackan kirjaston ja Peipon koulun Läksy-helppi, Gammelbackan kirjastossa Suomen Akateemisten Naisten Liiton Luetaan yhdessä -verkosto, tilataan kirjallisuutta maahanmuuttajan omalla äidinkielellä.
- Liikunta: kotouttaminen liikunnan avulla -projekti
- Lisäresurssitarve:
 - toiminnot jatkuvat nykyisillä resursseilla

KUSTANNUKSET JA VALTION KORVAUKSET

- Työryhmä arvio, että kuntapaikkojen lisäämisestä aiheutuisi kaupungille yhteensä noin 1 575 000 euron lisäkulut. Valtio korvaa tästä noin 1 440 000 euroa, jolloin kaupungin nettokustannusten arvioidaan olevan noin 135 000 euroa.
- Kaupunki saa **laskennallista korvausta** saa jokaisesta vastaanotetusta henkilöstä
 - 2 300 €/vuosi yli 7-vuotiaista ja sitä vanhemmista
 - 6 845 €/vuosi alle 7-vuotiaista
- Kansainvälistä suojelua saavien laskennallinen korvaus jatkuu kolme vuotta, kiintiöpakolaisten neljä vuotta.
- Valtio korvaa lisäksi **toteutuneiden kulujen mukaan**:
 - pitkäaikaisia vamman tai sairauden aiheuttamia sosiaali- ja terveydenhuollon kuluja
 - erityispäivähoidon kustannuksia
 - lastensuojelun avohuollon tukitoimista ja jälkihuollosta aiheutuneita kustannuksia
 - toimeentulotukikuluja 3 vuodelta
 - yksin alaikäisenä tulleen jälkihuolto 21 ikävuoteen saakka sekä tulkkauskuuluja.

TEHTÄVÄALUE	HENKILÖSTÖTARVE	MUU TARVE	MÄÄRÄRAHA 2016	KORVATTAVUUS
SOSIAALIPALVELUT				
Vastaanottopalvelut				
Tulkkaus- ja käänöspalvelut		palvelujen ostot	360 000	Valtio korvaa
Kotouttamispalvelut	1 kulttuuriavustaja		40 000	
Kotouttamispalvelut	1 sosiaalityöntekijä (alle 21-vuotiaat)		40 000	Ely korvaa
Asumisyksikkö Nuotta	2 asumisohjaajaa (alle 21-vuotiaat)		80 000	Ely korvaa
VARHAISKASVATUS				
Ryhmiä maahanmuuttajataustaisille	3 henkilöä		110 000	
Koulutus		palvelujen ostot	10 000	
Kuljetuspalvelut		palvelujen ostot	50 000	
Tulkkauspalvelut		palvelujen ostot	10 000	
KOULUTUSPALVELUT				
Uusia ryhmiä valmistavaan opetukseen			100 000	Valtio korvaa
Uusia nivelvaiheen ryhmiä			100 000	
Suomi toisena kielenä -opettajia	1,5 henkilöä		80 000	
Koulunkäynninohjaajat	3-5 henkilöä		120 000	
Oman opetuskielen ryhmät (mm. arabia)			15 000	
Keväällä 2016 perustetut viisi opetusryhmää			400 000	Valtio korvaa
Tukipalvelut			50 000	
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT				
Iltaohjaajia nuorisotiloille			10 000	
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ			1 575 000	

KORVAUKSET			VUOSI 2016
Tulkkaus- ja käännöspalvelut			360 000
Valtion laskennallinen korvaus vastaanotetuista pakolaisista			410 000
ELY kustannukset alle 21-vuotiaiden palveluista			120 000
Valtionosuudet	Vieraankielisyyskerroin, kotikuntakorvaus	alustava arvio	50 000
Valmistava opetus			500 000
KORVAUKSET YHTEENSÄ			1 440 000

PITKÄN AJAN VAIKUTUKSET ALUEELLA

- Kaikkia kuntapaikkojen lisäämiseen liittyviä vaikutuksia ja niiden edellyttämiä resursseja ei pystytä arvioimaan etukäteen.
- On vaikea arvioida etukäteen, kuinka kuntapaikkojen lisääminen vaikuttaa kaupungin palvelutuotannon kustannuksiin kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen, kun valtion laskennalliset korvaukset loppuvat. Osa erityisen tuen tarpeesta jatkuu todennäköisesti tämän jälkeenkin.
- Kuntapaikkojen lisääminen voi myös vahvistaa alueiden eriytymistä, vaikka sitä pyritäänkin ehkäisemään esimerkiksi asuntojen, päivähoitopaikkojen ja luokkien sijoittelulla.

PITKÄN AJAN VAIKUTUKSET ALUEELLA

- Toisaalta ELY-keskus on arvioinut, että kunnat ja elinkeinoelämä voivat myös hyötyä pakolaisten vastaanottamisesta pidemmällä aikavälillä esimerkiksi seuraavilla tavoilla:
 - Lisää työpaikkoja kaupungin alueelle.
 - Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta aktivoituu.
 - Suunnitelmallisella kotoutumisella voidaan vastata alueen työvoimatarpeeseen (ammattillisesti suuntautuneet kotoutumiskoulutukset ja täydennyskoulutukset).
 - Muutto vaikuttaa kaupungin väestörakenteeseen. Tulijat ovat suurimmaksi osaksi nuoria aikuisia, parhaassa työiässä.
- Kustannukset riippuvat keskeisesti siitä, miten nopeasti kuntaan tulevat kansainvälistä suojelua saavat henkilöt työllistyvät.
- Esimerkiksi nuoren syrjäytymisestä on laskettu aiheutuvan yli miljoonan euron ylimääräiset kustannukset. Samalla tavoin kustannuksia aiheutuu erityisesti siitä, että uudet tulijat eivät pääse osallisiksi koulutukseen ja työhön uudessa yhteiskunnassa.